

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН В МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
Х Міжрегіональної науково-методичної
інтернет-конференції

5–6 грудня

Харків — 2017

УДК 61:57(07.07)(063)
Ф79

Редакційна колегія: проф. М'ясоєдов В. В.
проф. Кнігавко В. Г.
проф. Сирова Г. О.
проф. Зайцева О.В.
доц. Фоміна Л. В.
доц. Краснікова С. О.
ст. викл. Садовниченко Ю. О.
доц. Батюк Л.В.
ас. Морозова О.М.

Ф79 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах (біологія, фізика, хімія, педагогіка, психологія):
Матеріали X Міжрегіональної науково-методичної інтернет-конференції, 5–6 грудня 2017 р. — Харків : МіФ, 2017. — 241 с.

УДК 378.091.12.011.3:004:37.015.31

С.М. Козуб, П.А. Козуб, О.Л. Левашова

Харківський національний медичний університет

м.Харків

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ КРИТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ НОВИХ ЗНАНЬ В ПЕРІОД ІНТЕНСИВНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

s.n.kozub@gmail.com

Головним завданням навчання є отримання нової інформації щодо навколишнього світу. Цей процес проходить через майже все життя людини. Найбільш помітний він у вигляді екстенсивного розширення знань – вивчення нових наук, мов, опанування новими професіями, проведення екскурсій та подорожей у інші країни. Менш помітним він є при адаптивному пристосуванні до змін середовища – підвищення кваліфікації, комунікація з друзями та клієнтами, спілкування з рідними. В усіх цих випадках основним є процес засвоєння нової інформації, тобто такої яка ще не була відома людині до цього моменту.

До початку бурхливого розвитку інформаційних технологій навчання розглядалося в основному як проблема засвоєння нової для неї інформації людиною [1, с. 8], але з розвитком нових інформаційних технологій (Інтернет, мобільний зв'язок, соціальні мережі) постала нова більш масштабна проблема – виявлення нової достовірної інформації з великої кількості інформаційних джерел ще до моменту її засвоєння [2, с. 21].

З точки зору теорії інформації це є проблемою виокремлення нової інформації та інформаційного шуму [3, с. 386], що саме по собі не є простим процесом. Але ще менш дослідженим є сприйняття підвищеної кількості нової інформації та вплив її на процес пізнавальної діяльності (навчання), яка відбувається постійно при наявності будь-яких змін зовнішнього середовища і активує процеси засвоєння нових фактів або методів (дій). При цьому використання неправильних вихідні даних (недостовірної інформації) призводить до спотворення образу зовнішнього світу, що в подальшому веде до неправильної поведінки, а генерація такої інформації дає можливість маніпулювати поведінкою людини [4, 5].

Основною відмінністю доінформаційної епохи розвитку людства була сильна фільтрація недостовірної інформації ще до її отримання людиною. Так для дитини таким фільтром виступали батьки (поведінка, фізичні явища), для підліткового віку – викладачі середньої школи (професійна діяльність, соціалізація), для дорослих – викладачі вищої школи (знання про зовнішній світ, основні закони природи та техніки), для науковців – досвідченні вчені академічних установ (теорії, відкриття).

Але з розвитком нових інформаційних технологій з'явилися умови оминати такі фільтри та надавати інформацію безпосередньо людині з самого малого віку. При цьому така інформація є для неї новою і сприймається та засвоюється для подальшого використання незалежно від ступеню

достовірності. Більш того, достовірна інформація після цього сприймається не як нова, що значно ускладнює процес подальшого навчання.

Таким чином, перевірка достовірності нової інформації ще до початку процесу навчання є одним з ключових елементів освіти в сучасну епоху. При цьому на даному етапі розвитку інформаційних технологій така перевірка не може бути покладена на зовнішні чинники (експерти, електронні фільтри, рейтинги та ін.), а повинна бути частиною знань самого учня.

Слід відзначити, що така перевірка знань є буденною справою для кожної людини. Будь-яка людина постійно тестує набір вхідних даних на достовірність, яка передбачає збіг фактів з вже відомими і перевіреними фактами та перевірка надійності джерела інформації для тих фактів, які не збігаються з тими що є в пам'яті.

Саме тому при наявності в пам'яті недостовірних фактів їх заміна може відбуватися тільки за допомогою більш надійного (авторитетного) джерела. У той же час для повністю нових (невідомих раніше) фактів будь-яке джерело буде надійним. Таким чином, будь яка нова інформація незалежно від її достовірності буде апріорі вважатись за достовірну, і формування картини зовнішнього світу буде залежати від того, яка інформація надійде до людини першою.

З цього також випливає, що найбільш ефективним шляхом формування системи внутрішньої перевірки інформації щодо її достовірності є збільшення кількості достовірних фактів у учня – тобто надання як можна більше перевіреної загальної інформації. У цьому разі більшість нових даних будуть проходити перевірку на відповідність «банальній ерудиції», а надійність джерел інформації з такими недостовірними даними буде постійно знижуватись. Це дає можливість відсікати таку нову інформацію як появу інопланетних кораблів над містами, можливість створення вічного двигуна, доказів пласкої Землі, можливості машини часу та ін.

Ще одним дієвим засобом боротьби з недостовірною інформацією є зниження надійності інформаційного джерела, яке надає таку інформацію. При цьому аргументована заява про ненадійність цього джерела буде сама по собі новою інформацією і буде перший раз сприйнята як безапеляційний факт. А підтвердження ненадійності джерела тільки підвищить надійність джерела-експерта. Саме цей факт пояснює більший авторитет викладачів та однолітків у учнів у порівнянні з батьками як джерел нової інформації.

З цього також випливає, що постійне надання нової інформації учням підвищує надійність викладача як джерела нової інформації, підвищує можливість впливу його не тільки на вузьке коло питань навчання, але й надає йому можливість змінювати раніше отримані недостовірні знання, в тому числі загальноосвітні, духовні, формувати нові шаблони поведінки. У той же час, кожна помилка у загальних питаннях (граматичні помилки, незнання загальновідомих географічних об'єктів, назв відомих діячів, співаків та ін.), неможливість аргументовано доказати достовірність загальновідомих фактів (Земля кругла, неможливість існування вічного двигуна, нетвердість хмар, наявність магнетизму, основних законів фізики та ін.) невідворотно знижують оцінку надійності викладача як джерела інформації, причому не тільки щодо загальновідомих фактів, а й щодо фактів його предмету викладання.

Таким чином, загальний рівень освіти викладача стає ключовим не тільки у формуванні правильної картини світу учнів, а й у сприйнятті матеріалів того чи іншого предмету викладання. Знання загальних фактів і вміння аргументовано довести їх достовірність є джерелом довіри до викладача як джерела нової інформації і усвідомлення цінності такої інформації, що в кінцевому рахунку призводить до внутрішнього бажання її отримання.

З цього також випливає, що на даний час, поки не сформовані методи фільтрації недостовірної інформації в новій інформаційній сучасності, роль педагога у навчанні стає значно більшою ніж просто інструмент набуття знань, а тому і вимоги до його рівня знань повинні бути значно більшими ніж у попередні роки.

Література

1. Найссер У. Познание и реальность / У. Найссер. – М.: Прогресс, 1981. – С. 232.
2. Брайчевский С. М. Современные информационные потоки: актуальная проблематика / С. М. Брайчевский, Д.В. Ландэ // Научно-техническая информация. Сер. 1. — 2005. — № 11. — С. 21–33.
3. Полудина В. П. Информационный шум в интернете как проблема потребления коммуникации. [Электронный ресурс]: журнал социологии и социальной антропологии.
1. URL:http://www.jourssa.ru/sites/all/files/volumes/2011_5/Poludina_2011_5.pdf (дата обращения 21.04.2012). С.386–393.
4. Костюк Г. С. Понятия про сприймання / Г. С. Костюк // Психологія. – К.: Рад. школа, 1955. – 526 с.
5. Шейнов В. П. Скрытое управление человеком: Психология манипулирования / В. П. Шейнов. – М.: – АСТ. – 2005. – 267 с.

УДК 378.011

В.Б. Коновалова

НТУ «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

konvictoria15@gmail.com

Розвиток інформаційних технологій актуалізує проблему модернізації системи освіти, в тому числі і вищої освіти, в сучасному суспільстві. Концепція дистанційної освіти є яскравим прикладом такої модернізації, яка, завдяки інтернету, охоплює широкі верстви суспільства і стає найважливішим чинником його розвитку.

Дистанційна освіта – це система освіти, яка передбачає активне спілкування студента з викладачем за допомогою сучасних інформаційних технологій і дає свободу вибору місця, часу та темпу навчання [3; с.18].